

Departamento di
Enseñansa Aruba

Beroepsgerichte keuzedeel
voor het Arubaanse Beroepsonderwijs

Omgaan met onbegrepen gedrag bij mensen met dementie

behorend bij één of
meerdere kwalificaties

Code
K1145

Geldig vanaf
Augustus 2021

Keuzedelen

Aan elke kwalificatie zijn keuzedelen verbonden. Met keuzedelen kan de deelnemer zijn vakmanschap verbreden of verdiepen. Een keuzedeel vergroot de arbeidsmarktkansen van de deelnemer of vergemakkelijkt de doorstroom naar een vervolgstudie. Er zijn beroepsgerichte keuzedelen die verbonden zijn aan een of meerdere kwalificaties, en er zijn ook sectoroverstijgende keuzedelen, die beschikbaar zijn voor alle kwalificaties. Deze sectoroverstijgende keuzedelen zijn gericht op vervolgonderwijs en of verbreding.

De keuzedelen die verbonden zijn aan bepaalde kwalificaties staan aangegeven in het desbetreffende beroepskwalificatiedocument (BKD). De keuzedelen maken geen deel uit van de kwalificatie, maar zijn er wel aan gekoppeld en vormen als het ware een 'plus' op het diploma.

De BKD's en alle beschikbare keuzedelen zijn te vinden op www.ea.aw.

Ontwikkeld door: DEA, afd. Curriculum
Gelegitimeerd door: de Minister van Onderwijs
Op: .....

1. Algemene informatie

D1: Omgaan met onbegrepen gedrag bij mensen met dementie
Studielast
240
Wettelijke beroepsvereisten
Nee
Certificaten
Ja, door ABO-certificaat te koppelen aan keuzedelen wordt de waarde en herkenbaarheid voor de arbeidsmarkt vergroot. Scholingsbehoefte/landelijke herkenbaarheid Dit verdiepende keuzedeel is ter ondersteuning van zorgvragers met dementie en onbegrepen gedrag. Met dit certificaat kunnen beroepsbeoefenaren zich verdiepen in deze doelgroep. Het werkveld heeft behoefte aan deze gespecialiseerde werknemers, zodat specifieke doelgroepen beter ondersteund worden. Met dit keuzedeel is de beroepsbeoefenaar in staat om onbegrepen gedrag te signaleren en te verklaren. De beroepsbeoefenaar heeft een gedragsrepertoire verworven in het omgaan met mensen met dementie en onbegrepen gedrag en zij is in staat samen te werken met een multidisciplinair team en naasten van de zorgvrager.
Behorend bij kwalificaties
Dit is een beroepsgerichte keuzedeel en is verbonden aan de volgende kwalificatie: Bij het BKD Verzorgende IG (NL-Crebonr. 23268) <ul style="list-style-type: none">
• Verzorgende IG (NL-Crebonr. 25656), ABO kwalificatieniveau 3 Bij het BKD MBO Verpleegkundige (NL-Crebonr. 23267) <ul style="list-style-type: none">
• MBO Verpleegkundige (NL-Crebonr. 25655), ABO kwalificatieniveau 4
Toelichting
Relevantie van het keuzedeel Omgaan met onbegrepen gedrag bij mensen met dementie en hun naasten is complex, omdat het gepaard kan gaan met lijdensdruk of gevaar voor de persoon of voor mensen in de omgeving van de persoon en hun naasten. Het is een uitdaging voor beroepsbeoefenaren om hier mee om te gaan op een wijze die lijdensdruk en/of gevaar voor de persoon en mensen in de omgevingen reduceert. Dit keuzedeel vergroot het gedragsrepertoire van de zorgmedewerker waardoor zij beter in staat is om te zorgen voor mensen met dementie en onbegrepen gedrag en hun naasten. Zij versterkt hiermee haar positie op de arbeidsmarkt. Beschrijving van het keuzedeel Dit keuzedeel ondersteunt de beginnend beroepsbeoefenaar bij het verlenen van belevings- en persoonsgerichte zorg aan mensen met dementie en onbegrepen gedrag en hun naasten. De beginnend beroepsbeoefenaar krijgt handreikingen voor het observeren en analyseren van onbegrepen gedrag bij mensen met dementie. Daarnaast leert zij persoonsgerichte interventies toe te passen die aansluiten bij de levensgeschiedenis van de zorgvrager en is ze naast de zorgvrager met dementie ook gericht op de naasten.
Branchevereisten
Nee
Aard van keuzedeel
Verdiepend

2. Uitwerking

D1-K1: Omgaan met onbegrepen gedrag bij mensen met dementie
Complexiteit
<p>De beginnend beroepsbeoefenaar beschikt over specialistische kennis en beroepsspecifieke vaardigheden. Zij kan methodisch handelen om passende ondersteuning te bieden aan mensen met dementie en onbegrepen gedrag en hun naasten. De beginnend beroepsbeoefenaar krijgt te maken met (onverwachte en soms snelle) veranderingen in het gedrag van de zorgvrager waarbij zij haar handelen snel moet kunnen aanpassen en zo nodig doelgerichte interventies moet uitvoeren. Zij werkt regelmatig alleen in laag-, midden- of hoogcomplexe situaties. Zij analyseert de situaties en de problemen waarmee de zorgvrager en naasten te maken hebben en pakt deze problemen aan op een creatieve en verantwoorde wijze.</p>
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid
<p>De beginnend beroepsbeoefenaar voert haar werkzaamheden zelfstandig uit in nauwe afstemming met de zorgvrager, naasten en andere betrokkenen bij de zorgverlening. Zij lost zelfstandig knelpunten op en bespreekt knelpunten tijdig met het multidisciplinaire team. Wanneer nodig consulteert zij deskundigen. Zij is verantwoordelijk voor haar eigen werk en voor de interventies die zij inzet.</p>
Vakkennis en vaardigheden
<p>De beginnend beroepsbeoefenaar:</p> <ul style="list-style-type: none">
• heeft specialistische kennis van vormen van dementie
• heeft specialistische kennis van oorzaken, verklaringen en vormen van onbegrepen gedrag bij mensen met dementie
• heeft specialistische kennis van gevolgen van onbegrepen gedrag voor het functioneren van de zorgvrager en de omgeving
• heeft kennis van relevante richtlijnen, zoals richtlijn probleemgedrag bij mensen met dementie • kan instrumenten m.b.t. onbegrepen gedrag toepassen, zoals de Hartenroos van Leefplezier en de Zorgstandaard Dementie
• kan onbegrepen gedrag bij mensen met dementie methodisch in kaart brengen
• kan interventies toepassen, zoals muziek, dans, kunst, massage, aromatherapie, aanraking, voorlichting, psycho-educatie, psychosociale en psychische interventies (motiverende gespreksvoering, signalering en begeleide zelfhulp)
• kan wet- en regelgeving, zoals de Wet Zorg en Dwang bij cliënten met onbegrepen gedrag en dementie toepassen

D1-K1-W1: Brengt het onbegrepen gedrag bij de mens met dementie in kaart

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar observeert het gedrag van de zorgvrager met dementie. Zij herkent tekenen van onbegrepen gedrag en bespreekt dit met de zorgvrager en/of naasten. Daarnaast bespreekt ze signalen van onbegrepen gedrag met het multidisciplinaire team. De beginnend beroepsbeoefenaar beschrijft het gedrag van de zorgvrager en de omstandigheden van de zorgvrager. Zij inventariseert factoren waardoor het onbegrepen gedrag mogelijk is ontstaan en/of in stand wordt gehouden. Indien er sprake is van acuut probleemgedrag grijpt ze direct in. Op basis van de informatie legt de beginnend beroepsbeoefenaar samen met de zorgvrager en naasten het behandelprobleem /zorgprobleem vast. De beginnend beroepsbeoefenaar rapporteert aan collega's.

Resultaat

Het onbegrepen gedrag van de zorgvrager met dementie is in kaart gebracht en besproken met de zorgvrager en/of naasten evenals met het multidisciplinaire team.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- observeert zorgvuldig het onbegrepen gedrag van de zorgvrager met dementie en de naaste;
- bespreekt proactief haar observaties en analyses met de zorgvrager, naasten en multidisciplinaire team;
- reageert adequaat op acuut probleemgedrag;
- legt concreet een behandelprobleem/zorgprobleem vast met de zorgvrager en naasten;
- rapporteert (mondeling en schriftelijk) bevindingen nauwkeurig aan collega's.

De onderliggende competenties zijn: Aandacht en begrip tonen, Samenwerken en overleggen, Formuleren en rapporteren, Analyseren

D1-K1-W2: Voert interventies uit bij de mens met dementie en onbegrepen gedrag

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar stemt met de zorgvrager met dementie en/of naasten af welke interventies ingezet zullen worden. Ze geeft hierbij uitleg over verschillende interventies. Indien nodig stemt ze de interventies af met het multidisciplinaire team. De beginnend beroepsbeoefenaar zet de interventie in. Ze observeert wat het effect van de interventie is op het gedrag van de zorgvrager met dementie. Vervolgens evalueert ze de interventie met de zorgvrager, naasten en eventueel het multidisciplinaire team. Indien nodig stelt ze de uitgevoerde interventie bij. De beginnend beroepsbeoefenaar informeert betrokkenen over het onbegrepen gedrag van de zorgvrager met dementie en bespreekt hoe ze hier mee om kunnen gaan.

Resultaat

De interventie is uitgevoerd en geëvalueerd en het onbegrepen gedrag is (meer) begrepen. De betrokkenen zijn geïnformeerd over de interventie en uitkomsten hiervan.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- stemt effectief met de zorgvrager en/of naasten af welke interventies ingezet zullen worden;
- zet interventies doelbewust in en houdt in het handelen rekening met de omgeving;
- let zorgvuldig op het gedrag en welbevinden van de zorgvrager met dementie en de naaste;
- gaat steeds open het contact aan met de zorgvrager met dementie en onbegrepen gedrag en/of naasten;
- observeert zorgvuldig het effect van de interventie op het gedrag van de zorgvrager met dementie;
- evalueert de interventie adequaat met de zorgverlener, naasten en eventueel multidisciplinaire team.

De onderliggende competenties zijn: Aandacht en begrip tonen, Samenwerken en overleggen, Ethisch en integer handelen

